

PREDSTAVLJAMO RADIO I RADIO OPREMU

Ovde vam nudimo niz aktivnosti kako biste na zabavan i participativan način predstavili radio i materijal posvećen njemu.

	ŠTA JE RADIO
Trajanje	5 to 10 minuta
Učesnici	5 to 15
Ciljevi	Stvorite zajedničko razumevanje šta je radio Počnite da olakšavate razmenu među ljudima

Oprema	Karton, papir Olovka, marker
Instrukcije	<p>Stanite u krug. Zamolite ljude da naizmenično izgovaraju prvu reč koja im padne na pamet kada pomisle na reč "radio". Zapišite ove reči na flipčart. Možete učiniti nekoliko krugova da biste ohrabрили ljude da budu kreativniji i da razmišljaju van okvira.</p> <p>Zatim zamolite učesnike da se uparuju, bez promene mesta. Jedan od dva čoveka stoji sa osobom sa desne strane u krugu. Prva osoba izgovara reč "radio", par odgovara prvom rečju koja im padne na pamet. Zatim prva osoba kaže novu na osnovu poslednje izgovorene reči, itd. Posle nekoliko okreta, pitajte svaku grupu za poslednju reč koju ste upravo izgovorili i zapišite je na flipčart.</p> <p>Ponovite prethodna uputstva, ali promenite parove.</p> <p>Zatim recite nekoliko reči o radiju i načinu na koji se emituje:</p> <p>„Radio se može emitovati uživo ili snimiti. Audio sadržaj - kao što je emitovanje - tradicionalno se emituje elektromagnetnim talasima na datoj frekvenciji (kao što je to slučaj na radiju, u automobilu itd.). Međutim, zvukovi se mogu emitovati i putem interneta - na primer na društvenim mrežama. Upravo je ovaj pristupačni striming rodio reč "podcast": pristup besplatnom audio sadržaju koji možete slušati bilo gde i bilo kada.</p> <p>Postoji nekoliko načina za snimanje zvuka pre nego što se pusti. Na primer, možete snimiti emisiju kada upoznate različite ljude u radijskom studiju. Ali možete i sami sa mikrofonom i diktafonom da obavite intervju i mikro-trotoare.</p> <p>Zvučni zapisi se tada obično uređuju (odnosno sastavljaju različiti elementi) na namenskom softveru. To može biti jednostavno uređivanje (poput uklanjanja spoljašnje buke ili uređivanje dužine) ili složenije uređivanje. Na zahtev novinara, osoba zadužena za montažu (uopšte, zvučni reditelj) može da doda glas koji će biti zajednička nit između različitih zvučnih isečaka, kao i muzike ili zvučnih pejzaža.”</p>

<p>Prva varijanta (1)</p>	<p>1) Stanite u krug. Zamolite ljude da naizmenično izgovaraju prvu reč koja im padne na pamet kada pomisle na reč radio. Zapišite ove reči na flipčart.</p> <p>2) Zatim zamolite učesnike da se uparuju, bez promene mesta. Jedan od dva čoveka stoji sa osobom sa desne strane u krugu. Prva osoba odgovara na pitanje "da li voliš radio?" dok ga drug sluša dva minuta. Tada se uloge menjaju.</p> <p>3) Ponovite operaciju, ali pitanje zamenite sa "koja je vaša poslednja memorija u vezi sa radijem".</p> <p>4) Ponovite postupak, ali promenite pitanje u "Kad biste mogli da dobijete nešto na radiju, šta bi to bilo?"</p> <p>5) Napravite isti zaključak kao u prethodnoj aktivnosti.</p>
<p>Druga varijanta(2)</p>	<p>Zamolite učesnike da kažu nešto o tome šta im se dopada na radiju. Svaka rečenica treba da dovede do nove ideje. Napišite ključne reči na tablu i pročitajte ih zajedno.</p>

	<p>SNIMANJE ZVUKA SA JEDNIM MIKROGONOM</p>
<p>Trajanje</p>	<p>15 to 20 minuta</p>
<p>Učesnici</p>	<p>5 do 15</p>
<p>Ciljevi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Probudite radoznalost učesnika • Upoznajte učesnike sa radio opremom • Naučite učesnike da snimaju zvuk

<p>Oprema</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ovde je idealno da imate različite prenosne snimače (najmanje jedan po paru ili tročlani, u zavisnosti od vašeg budžeta). Na primer, možete ponuditi: • Nekoliko vrsta zuma H1n, H2n • Nekoliko vrsta zuma H4n ili H5 • Jedan ili dva tipa zuma H6 • Postavite onoliko slušalica i vetrobrana koliko ima snimača na stolu. <div data-bbox="532 657 1065 1150" data-label="Image"> </div> <p>Takođe planirajte i vreme povratka:</p> <p>Zvučnik</p> <p>kabl sa dvostrukim priključkom za povezivanje Zooma sa zvučnikom.</p> <p>Ako nemate budžet, ponudite za korišćenje mobilne telefone!</p>
<p>Priprema</p>	<p>Stavite različite uređaje na sto tako da budu vidljivi svima.</p>

Instrukcije

Zamolite učesnike da formiraju parove ili trinome u zavisnosti od broja snimača koje imate.

Objasnite grupi da ćete ih upoznati sa materijalima koji su potrebni za snimanje jednog mikrofona. Na primer, za snimanje osobe tokom intervjua, tokom mikro-trotoara ili za snimanje ambijentalnih zvukova. Recite učesnicima da su za ovu vrstu snimanja potrebni audio snimač, slušalice i mikrofoni. Mogu koristiti jednostavnu opremu (poput mobilnog telefona), kao i složeniju i skuplju opremu (poput one na stolu). Idealno je koristiti prenosne snimače marke Zoom koji imaju ugrađene mikrofone - jednostavni su za upotrebu, lako prenosivi i snimaju odličan zvuk.

Zatim zamolite ljude da sa stola uzmu diktafon, slušalice i vetrobran.

U parovima ili tri osobe moraju smisliti kako uključiti uređaj i postaviti ga kako bi mogli snimati. Prođite kroz svaku grupu da biste proverili da li sve ide dobro. Zatim im možete pokazati kako radi diktafon koji koriste.

Neka naizmenično snimaju jedno jednostavno pitanje, poput: „Kad biste mogli da izaberete moć superheroja, koja bi to bila?“, „Koji je vaš najbolji odmor?“, „Šta volite da radite da biste se opustili?“ Svaka osoba mora u jednom trenutku imati diktafon u rukama i pobrinuti se za tehnički deo.

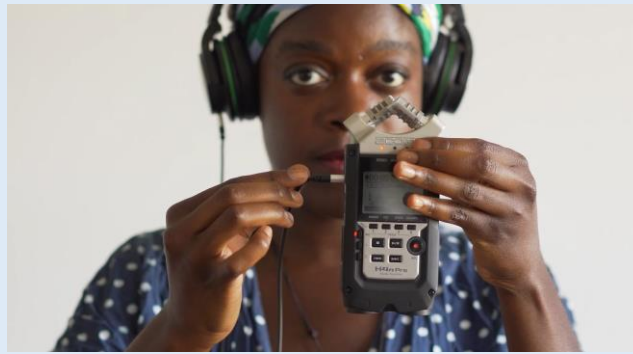
Dajte im vremena da ponovo preslušaju snimak u slušalicama.

Vratite se kao velika grupa. Zatim možete pokazati kako radi Zoom H4n snimač i kako snimiti zvučni zapis tokom intervjua (pogledajte dodatak).

<p>Varijante</p>	<p>Umesto da pozovete učesnike da se registruju, ponudite im da snime različite zvukove (buka lupanja vrata, pucanje prstima itd.). Zatim će morati da nateraju učesnike da pogode o kojim zvukovima govore tokom sesije kolektivnog slušanja.</p> <p>Ova aktivnost se takođe može povezati sa aktivnostima predstavljenim na sledećim stranicama.</p>
<p>Saveti za omladinske radnike</p>	<p>Ova aktivnost omogućava učesnicima da brzo dođu do radio opreme i olakšava njihovo osnaživanje za ostatak radionice.</p>
<p>Prilog(1)</p> <p>Kako H4n zoom funkcioniše</p>	<p>Objasnite da je mikروفon postavljen na prednjoj strani zuma. Ovo je usmereni mikروفon. Prioritetno snima zvuk glasa snimljene osobe. Sa slušalicama će učesnici stoga slabije čuti okolne zvukove. Ali to ne znači da oni jednostavno nestaju.</p> <div data-bbox="532 898 1232 1283" data-label="Image"> </div> <p>Zatim možete prikazati osnovni rad uređaja. Uradite ovo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uključite uređaj (sa leve strane) • Postavite SD karticu i proverite da li ima mesta • Proverite nivo napunjenosti uređaja • Priključite slušalice

Pritisnite crveno dugme "REC" prvi put, koje svetli i postaje crveno.

- Podesite zvuk pomoću tastera za nivo snimanja ("REC nivo" na desnoj strani zuma)
- Podesite zvuk koji čujete preko slušalica („VOL“ na levoj strani)

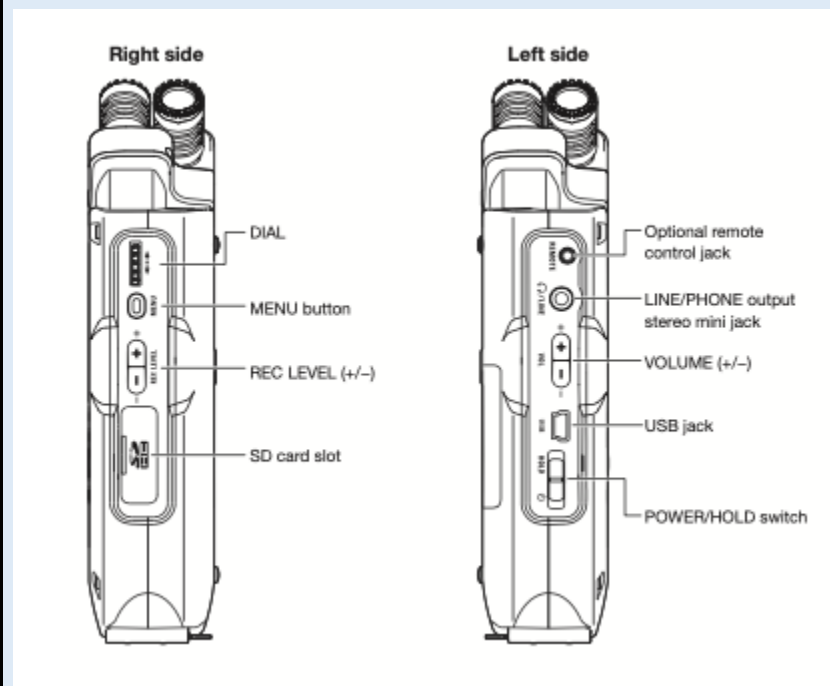

Pritisnite dugme "REC" drugi put za pokretane snimanja

Pritisnite dugme STOP da biste zaustavili snimanje

Dijagram preuzet iz korisničkog priručnika Zoom H4n

Navedite kako prilagoditi nivo registracije učesnicima. Odredite da se nivo zvuka prikazuje kao spektar na Zoom ekranu sa pozadinskim osvetljenjem. Dobar kvalitet zvuka je oko -12.

Budite oprezni, ako se dogodi da bude na -6 do 0, zvuk je zasićen. Kasnije će biti neupotrebljivo za korišćenje.

Prilog (2)

Snimite osobu sa Zoom H4n-om

- 1) Pozovite učesnika da se pridruži i odglumi situaciju snimanja. Objasnite da moraju da završe ove različite korake pre nego što registruju nekoga:
- 2) Postavite zum uređaj u ravnu sa ustima osobe koju snimate.
- 3) Postavite pitanje sagovorniku (npr. šta ste jeli jutros?) Da biste podesili nivo snimanja.

- 4) Zatim ponovo preslušajte ovaj snimak da biste se uverili da sve radi kako treba.
- 5) Ako je intervju dugačak, stavite ruku u udoban položaj.
- 6) Registracija počinje!

	RADIO STUDIO
Trajanje	10 do 15 minuta
Učesnici	5 do 15
Ciljevi	Upoznajte učesnike/učesnice sa radio opremom Naučite učesnike/učesnice da snimaju zvuk Neka im bude prijatno sa radio vežbom tako što ćete je učiniti zabavnim i pristupačnim
Oprema	Prenosivi diktafon sa XLR utičnicama Mikrofoni

	<p>Vetrobrani</p> <p>Kablovi</p> <p>SD kartica</p> <p>Slušalice</p> <p>Stolovi i stolice</p>
<p>Priprema</p>	<p>Pripremite radio opremu u torbi ili vrećici.</p>
<p>Instrukcije</p>	<p>Objasnite ljudima da ćete sada pokazati materijale potrebne za pravljenje radio studija za snimanje grupnih diskusija.</p> <p>Oko stola pitajte učesnike koje materijale smatraju potrebnim za izradu radio studija. Morate doći makar do ove liste kao osnovni minimum:</p> <p>Prenosivi diktafon sa XLR utičnicama</p> <p>Slušalice</p> <p>Mikrofone</p> <p>Vetrobran za svaki mikrofon</p>

Kablovi

Dve SD kartice

baterije

Izvadite navedene stavke jednu po jednu. Pitajte svaki put čemu služi predmet u pitanju.

Pitajte da li postoje volonteri koji bi želeli da pokušaju da povežu različite elemente radio studija zajedno

Pokažite učesnicima kako da koriste audio snimač.

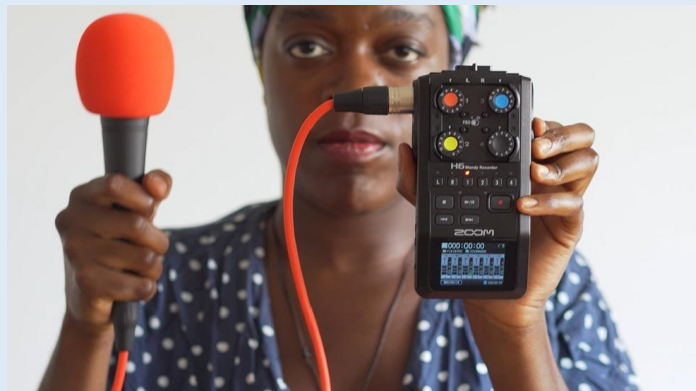

Predložite da jedan od njih govori preko mikrofona, a ostali da dođu i slušaju slušalice (pogledajte prilog)

	
<p>Evaluacija</p>	<p>Da biste bili sigurni da su učesnici shvatili demonstraciju i razumeli kako funkcionišu predstavljeni alati, možete im predložiti da procene ovaj korak sa nekoliko pitanja. Na primer, možete im postaviti nekoliko pitanja i dati im odgovore na skali od 1 do 5</p> <p>Bitno je da se utvrdi stepen razumevanja. Ovo se može uraditi usmeno ili pismeno pomoću listova na koje učesnici mogu da zabeleže svoje odgovore.</p> <p>Na primer:</p> <p>Da li vam se dopao ovaj korak?</p> <p>Da li ste razumeli kako predstavljeni alati rade?</p> <p>Da li se osećate spremno da ih koristite?</p> <p>Da li vam je potrebno da se vratimo i da ponovo objasnimo nešto?</p> <p>Da li vam radio sada deluje praktičnije i pristupačnije?</p>
<p>Saveti za omladinske randike</p>	<p>Najvažnije je da budete što jasniji. Sva svoja objašnjenja možete ilustrovati tako što ćete ih, na primer, demonstrirati. Možete ostaviti vreme između svakog koraka kako bi učesnici mogli da postavljaju pitanja ako ih imaju. Takođe pazite da ne idete prebrzo.</p>
<p>Prilog</p> <p>Snimate grupnu diskusiju koristeći Zoom H6 and 4 mikrofone</p>	<p>Da biste pokazali kako radi radio studio, odglumite sledeće scene:</p>

Objasnite da ovog puta ne koristite ugrađeni mikrofon Zoom H6, već četiri mikrofona povezana sa njim preko XLR kablova.

[priključite XLR kablove na odgovarajuće utičnice na Zoom-u i na mikrofone]

Da biste zaštitili mikrofone i izbegli parazitsku buku, dodajte vetrobran

[Stavite vetrobran na mikrofon]

Upalite snimač klikom na POWER dugme

[Pokažite POWER dugme i uključite Zoom]

Pre nego što započnete snimanje, proverite da li postoji SD kartica. Takođe proverite da li su baterije dovoljno napunjene da se snimanje zvuka ne prekine tokom prenosa.

[Prikaži na displeju sa pozadinskim osvetljenjem gde se mogu pronaći ove informacije]

Uključite svoje slušalice

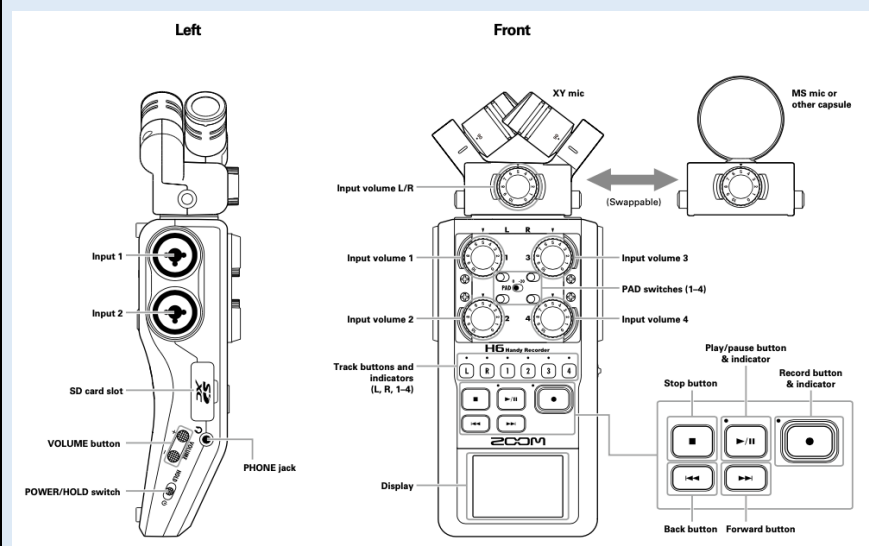
H6 zum može da snimi nekoliko audio zapisa u isto vreme. Izaberite svoje numere prema „1,2,3,4“ LED diodama. Kada je svetlo crveno, numera je izabrana i stoga je zvuk odgovarajućeg mikrofona spreman za snimanje.

[Uključite numere i pozovite učesnike da govore preko mikrofona kako bi pomerili audio spektar na pozadinsko osvetljenom Zoom ekranu]

Ulazna jačina zvuka se podešava na 4 točkica koji su numerisani.

[Pomerite točkice]

	<p><i>Diagram preuzet iz Zoom H6 korisničkog uputstva</i></p> <p>The recorded sound level should always be around -12 on your zoom screen.</p> <p>Pre nego što počnete da snimate, uradite neke testove. Snimite zvuk i slušajte ga. Dakle, možete biti sigurni da sve funkcioniše!</p> <p>Idemo! Započnite snimanje klikom na REC dugme</p> <p>[Kliknite REC]</p>
--	--

	<p>DRŽANJE MIKROFONA</p> <p>Držati mikrofon može biti jedna stvar kada nismo navikli na to. U ovoj aktivnosti ćete pronaći nekoliko praktičnih saveta koje ćete podeliti sa učesnicima kako biste lakše preuzeli mikrofon.</p>
Trajanje	5 do 10 minuta

Učesnici	Beskonačno
Ciljevi	Naučiti kako se drži mikrofon
Oprema	Radio studio
Instrukcije	<p>stani u krug.</p> <p>2) Pitajte učesnike jesu li već pričali nekad na mikrofону.</p> <p>3) Ako neko jeste, pitajte ih da li se sećaju kako se drži mikrofon.</p> <p>Zatim dajte savet u dodatku oponašajući radnje.</p> <p>Možete da odigrate nekoliko scena „greške“ u načinu na koji govorite preko mikrofona. Učesnici moraju da pogode šta nije u redu i da to isprave.</p>
	<p><u>Prvi savet</u></p> <p>Govorite u mikrofon kada sedite u stolici ili stojite. Trebalo bi da budete stabilni, leđa ispravljena, ramena čista. Izbegavajte da ležite ili da se naslanjate leđima na stolicu.</p> <p><u>Drugi savet</u></p> <p>Kada pomerate glavu ili telo, mikrofon treba da se kreće sa vama. Da biste sami sebi pomogli, držite lakat uz telo. Ako ga držite blizu tela, dobićete veću kontrolu nad mikrofonom, osećaćete se udobnije i imati bolju ukupnu ravnotežu. Nemojte stiskati lakat uz telo, jer će položaj biti neudoban i manje ćete disati.</p> <p><u>Treći savet</u></p> <p>Način na koji držite mikrofon zavisi od modela. Generalno, na radiju, mikrofon treba da formira ugao od 45 stepeni sa vašim ustima. Takođe možete da ga držite blizu usta, ali ga nikada ne dodirujte.</p> <p><u>Četvrti savet</u></p>

Uzmite mikrofona rukom i čvrsto ga držite svim prstima.

Peti savet

Ruku treba postaviti prema centru ili malo više, ali je nikada ne hvatajte za loptu (mesto gde se nalazi kapsula koja preuzima vibracije koje proizvodi vaš glas), jer prigušujete zvuk.

Šesti savet

Pomerajte kablove što je manje moguće , jer to proizvodi zvuk koji će biti prisutan na snimcima! Stavite mikrofona na sto čim završite sa govorom.

Sedmi savet

Ne morate da govorite glasno preko mikrofona. Svako se može izraziti svojim prirodnim tonom i tonom glasa. „Radio“ glas je, naprotiv, opušten i zaustavljen glas.